



BESLUT
2022-12-07

Dnr: 2022-03502

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 29 augusti 2022

Saken

Utbildning

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för heltidsstudier vid University of West Georgia i USA under perioderna den 10 augusti – 2 december 2022 och 9 januari – 15 maj 2023. – NN bifogade betyg och uppgifter om kurserna han ska läsa hösten 2022.

CSN skickade en begäran om fler uppgifter till NN och gav honom möjlighet att beskriva anledningen till att han ska läsa en distansutbildning. CSN informerade om att utbildningen som han har sökt studiemedel för är en distansutbildning och att studiemedel för distansstudier utanför EU/EES eller Schweiz bara får beviljas om det finns synnerliga skäl.

CSN avslog ansökan, den 14 juli 2022, med hänvisning till att studiemedel för distansstudier utanför EU/EES eller Schweiz bara får beviljas om det finns synnerliga skäl. Av beslutet framgår att om det finns synnerliga skäl kan CSN göra undantag från bestämmelsen, men eftersom NN inte har meddelat att han har sådana skäl, har CSN inte kunnat väga in det i beslutet. CSN upplyste vidare om att CSN inte kontrollerat om NN uppfyller övriga krav för att få studiemedel.

NN inkom därefter med ett intyg från lärosätet, daterat den 13 juli 2022.

CSN skickade en skrivelse till NN och uppgav bland annat följande. CSN har försökt kontakta lärosätet, men har inte fått något svar. CSN bifogade ett meddelande som skickades till lärosätet och gav NN möjlighet att lämna synpunkter på uppgifterna.

CSN mottog därefter ett e-postmeddelande från lärosätet, i vilket anges att NN studerar hybridkurser, men att de är på campus och att det finns klassträffar som är obligatoriska, samt att bara en kurs som han studerar är heltid online.

CSN beslutade, den 29 augusti 2022, att inte ändra NN:s beslut om studiemedel eftersom de uppgifter lärosätet lämnat inte påverkar beslutet. CSN har bedömt att det inte finns synnerliga skäl att bevilja NN studiemedel för distansstudier utanför EU/EES eller Schweiz. Av skälen till beslutet framgår vidare följande. CSN har fått svar från lärosätet, där det förklaras att alla kurser som ges med "hybrid delivery method" anses vara on-campus studier. CSN bedömer alla kurser vars undervisning ges online för mer än 50 procent som distansstudier.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Han har skickat in underlag för studierna i USA. De kurser som han läser går inte på distans och han önskar att beslutet ändras. – NN bifogade ett intyg från lärosätet angående de kurser han ska läsa hösten 2022.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

NN inkom därefter med kopior av e-postkonversation med lärare avseende kurserna han ska läsa under höstterminen 2022.

CSN inkom därefter, på nämndens begäran, med ett yttrande och anförde bland annat följande. NN ansökte om studiemedel för studier vid University of West Georgia för höstterminen 2022 samt vårterminen 2023. Tillsammans med ansökan om studiemedel bifogade NN ett utdrag från studentportal över kurserna han skulle läsa under höstterminen 2022. Efter att CSN frågat NN om distansstudierna och kravet på synnerliga skäl utanför EU/EES samt Schweiz, avslog CSN hans ansökan med motiveringen att han inte kan få studiemedel för distansstudier utanför EU/EES och Schweiz samt att han inte meddelat några synnerliga skäl. NN inkom därefter med intyg från en person vid University of West Georgia där denne bl.a. framförde att NN var inskriven på fyra on-campus/ in-person kurser samt en online kurs. I ett annat intyg skrev samma person vid University of West Georgia att hybridmetoden är att betrakta som on-campuskurser, eftersom det krävs att man är på plats på campus vid vissa tillfällen. CSN omprövade därefter NN:s ansökan om studiemedel och avslog den med samma motivering som tidigare med tillägget att CSN bedömer alla kurser vars undervisning ges mer än 50 procent online som distansstudier. Efter att NN:s mor hörts av sig har CSN tittat på kursen Management på skolans hemsida. Där framgår det att kursen även erbjuds på plats. I ytterligare mejlunderlag från skolans lärare som CSN har fått från NN:s mor framgår det att kursen Operation Management är på plats på campus och att han bytt till campuskursen. Kursen Management är på 50-94 procent online. Med de nya uppgifterna framkommer det att NN läser 9 credits på plats på campus och 6 credits online. CSN bedömer att det är klarlagt att NN ska läsa åtminstone två kurser som räknas som online-kurser. Det motsvarar 6 credits. Resterande 9 credits ska läsas som hybridkurser samt på plats på campus. För att få studiemedel för studier i USA på den utbildningsnivå som NN läser krävs det att man ska läsa minst 12 credits totalt. Även om CSN skulle räkna de två hybridkurserna som kurser som ges på plats på campus läser han åtminstone 6

credits online. NN skulle behöva läsa minst en till kurs på 3 credits på plats på campus för att uppnå kravet på heltidsstudier utanför EU/EES. Han har varken angett eller styrkt några synnerliga skäl till varför han ska läsa onlinekurser. Det framgår dessutom av skolans kurskatalog att åtminstone en av de kurser han ska läsa online går att läsa på plats på campus. CSN anser därför att överklagandet ska avslås.

NN lämnade därefter, med anledning av CSN:s yttrande, in en skrivelse och anförde i huvudsak följande. Han har synnerliga skäl, då det endast påverkar två av hans kurser. Han är på plats på campus i USA. Kursen som är 100 procent online går inte att läsa på campus, enligt lärare på lärosätet. Den andra hybrida kursen han försökte byta till, fick han inte för skolan, då terminen redan hade börjat. Hade han fått informationen från CSN i början på terminen, så hade han kunnat byta kurs. CSN har hela tiden hävdat att det är minst 50 procent som krävs att det ska vara på campus, för att ge rätt till heltidsstudier. Han uppfyller minimumkravet på 12 credits per termin. Han läser 15 credits och räknar man bort en onlinekurs, så blir det 12 credits. Alltså läser han mer än 70 procent på campus.

CSN har därefter, genom dess rättsavdelning, på nämndens begäran, inkommit med ett tilläggsyttrande i ärendet i vilket CSN anför bl.a. följande. Det finns ingen helt entydig definition av distansstudier eller vem som är distansstudent. Olika lärosäten, i Sverige och i utlandet, definierar begreppet olika, bland annat utifrån om det finns krav på närvaro på en viss plats eller vid vissa tider. Det finns också en mängd olika former av distans- eller online-utbildningar. Det finns distansutbildningar där studenterna är helt oberoende av när och var de vill studera, och campusutbildningar med inslag av online-föreläsningar. Blended learning, halvdistanst eller hybridutbildning, används som benämning för sådana utbildningar med inslag av distansundervisning, där det finns krav på närvaro vid campus vid vissa specifika tillfällen. Hur mycket närvaro som krävs på campus varierar. Utifrån skrivningar i förarbeten är det tydligt att lagstiftaren förespråkar en restriktiv bedömning avseende studiemedel för distansstudier utanför EES och Schweiz. Lagstiftaren har vidare uttalat att målen i fråga om utlandsstudier bättre kan nås genom studier på plats i ett annat land. Av de intyg som inkommit från NN:s lärosäte, University of West Georgia, framgår att universitetet anser att det endast är de kurser där all undervisning sker utan krav på sammankomst eller närvaro vid universitetet, som är online-utbildningar. En sådan gränsdragning för definitionen av distansstudier inom studiestödsområdet skulle innebära att all utbildning med inslag av distansundervisning, och oavsett omfattning skulle ge rätt till studiemedel utanför EES och Schweiz. CSN anser inte att en sådan definition kan anses vara i linje med lagstiftarens intentioner. CSN anser att bedömningen måste göras utifrån varje enskild kurs. En annan tillämpning skulle innebära att en och samma kurs bedöms som distansstudier för en studerande, men som campuskurs för en studerande som kombinerar samma kurs i en utbildning med andra kurser som ges på campus. En sådan tillämpning skulle alltså leda till olika bedömningar av samma kurs för olika studerande, vilket enligt CSN:s mening inte är rättsäkert. Utifrån det underlag som kommit in i ärendet kan CSN konstatera att NN ska läsa en kurs om 3 credits som bedrivs 100 procent online, en hybridkurs om 3 credits som bedrivs 50-94 % online, två hybridkurser om totalt 6 credits som bedrivs mindre än 50 % online, och en kurs om 3 credits som bedrivs 100 % på campus. CSN anser följaktligen att NN ska läsa två kurser om 6 credits som är att betrakta som distansstudier, samt tre kurser om 9 credits som ska ses som campus-studier.

För att studiemedel ska kunna lämnas för distansstudier krävs att det finns synnerliga skäl, vilket innebär mycket speciella och synnerligen tungt vägande individuella omständigheter. CSN anser inte att det framkommit sådana synnerliga skäl som krävs för att bevilja NN studiemedel för distansstudier. Eftersom NN endast läser 9 credits på campus uppfyller han inte kravet om att studierna utanför EES och Schweiz ska bedrivas på heltid. CSN anser inte heller att det framkommit särskilda skäl att göra undantag från kravet på heltidsstudier. Överklagandet bör därför avslås.

NN lämnade därefter, med anledning av CSN:s tilläggsyttrande, in en skrivelse och redogjorde mer ingående över kurserna han avser att läsa höstterminen 2022, och kursernas upplägg.

Författningsbestämmelser

Enligt 3 kap. 23 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) får studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

Av 3 kap. 24 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Vid studier i ett land utanför EES eller Schweiz får studiemedel lämnas om studierna bedrivs på heltid och pågår under minst 13 veckor. Studiemedel får dock lämnas även för sådana studier som bedrivs på minst 50 procent av heltid, om det finns särskilda skäl för det. Därutöver får studiemedel lämnas för utlandsstudier som kan tillgodoräknas helt inom ramen för en studiemedelsberättigande utbildning som den studerande bedriver vid en läroanstalt i Sverige, i ett annat land inom EES eller i Schweiz, om

1. studierna bedrivs på minst 50 procent av heltid, och
2. utbildningen i sin helhet pågår under minst tre veckor.

Överklagandenämndens bedömning

Nämnden anser det klart att de studier vid University of West Georgia i USA som NN bedriver under Fall 2022, höstterminen 2022, till en del sker online. De studier som NN ansökt om studiemedel för höstterminen 2022, är då upplagda på det sättet att han i var fall inte läser mer än nio credits på plats på lärosätet och ytterligare ett antal kurser som innehåller större andel av online-studier. Även om det synes ha skett stora förändring i olika utbildningsanordnares sätt att lägga upp sina utbildningar efter pandemin så saknas det, enligt Överklagandenämndens mening, möjlighet att utifrån gällande bestämmelser bedöma onlinekurser som annat än distansstudier.

För att bevilja studiemedel för distansstudier vid läroanstalter utanför EES och Schweiz krävs, som sagts ovan, att det finns synnerliga skäl. Bedömningen av vad som kan anses vara synnerliga skäl är, i alla sammanhang där sådana skäl prövas, mycket restriktiv. För att åberopade skäl ska kunna bedömas som synnerliga krävs såldes mycket speciella och synnerligen tungt vägande individuella omständigheter. Nämnas kan också att regeringen, i propositionen Studiemedel i en globaliserad värld (prop. 2012/13:152) uttalat att det är rimligt med en restriktiv inriktning när det gäller studiemedel för distansstudier i länder utanför EES och Schweiz.

Enligt Överklagandenämndens mening, utgör de omständigheter som NN har åberopat, inte sådana synnerliga skäl som, enligt studiestödsförordningen, är en förutsättning för att han ska kunna beviljas studiemedel för de avsedda distansstudierna.

Till den del NN:s studier inte bedrivs som distanskurser gäller att studiemedel för studier utanför EES eller Schweiz kan lämnas för deltidsstudier om minst 50 procent av heltid endast om det finns särskilda skäl. Utan att närmare bedöma omfattningen av deltidsstudierna på plats kan det konstateras att NN:s studier på plats vid lärosätet i USA i vart fall bedrivs endast på deltid och det krävs därför särskilda skäl om de studiestödsberättigande studierna uppgår till minst halvtid. Det som framkommit i ärendet utgör, enligt nämndens mening, inte sådana särskilda skäl som krävs för att medge undantag från kravet på heltidsstudier.

Mot bakgrund av det ovan anförda ska överklagandet därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Colin Andersson, Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Jessica Levin och Helena Söderberg

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till
CSN och CSN:s rättsavdelning
Utbildningsdepartementet